

Ministerineuvoston ehdotus

Suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnalle vuodesta 2014 lähtien

Viitaten

- suuntaviivoihin Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnoille 2011–2013

Pohjoismaiden ministerineuvosto (yhteistyöministerit) päättää edellä mainittujen Valko-Venäjän-toimintaa koskevien suuntaviivojen tarkistamisesta.

Suuntaviivoissa määritellään Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnan puitteet. Nämä puitteet ovat voimassa vallitsevissa olosuhteissa ja nykytilanteessa, ja niitä arvioidaan jatkuvasti suhteessa Valko-Venäjän poliittisen tilanteen konkreettiseen kehitykseen.

Tausta ja tavoitteet

Uudet suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnalle pohjautuvat edellisten suuntaviivojen toteutuksesta saatuihin kokemuksiin. Suuntaviivat on laadittu yhteistyössä työryhmän kanssa, johon kuuluu Pohjoismaiden ulkoministeriöiden edustajia.

Vuonna 2014 voimaan tulevat uudet suuntaviivat korostavat pohjoismaisen yhteistyön jatkumisen tärkeyttä Valko-Venäjän demokraattisen yhteiskuntakehityksen puolesta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto haluaa vaikuttaa Valko-Venäjän demokraattiseen yhteiskuntakehitykseen tukemalla kansalaisyhteiskuntaa ja tekemällä yhteistyötä sen kanssa. Valko-Venäjällä on yhteistä rajaa Pohjoismaiden lähialueiden kanssa, ja Pohjoismaat ovat luonnollisesti kiinnostuneita edistämään alueen sananvapautta, suvaitsevaisuutta, tasa-arvoa ja demokratiaa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto koordinoi Valko-Venäjän-toimintaansa Pohjoismaiden kahdenvälisen aloitteiden sekä muiden sidosryhmien kanssa tavoitteena saavuttaa mahdollisimman paljon synergiaetua ja välttää mahdollisia päällekkäisiä toimia. Pohjoismaiden ministerineuvosto on myös saanut aikaan vahvaa yhteistyötä EU-komission kanssa Valko-Venäjän-toiminnan toteuttamisessa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto tukee edelleen aktiivisesti Vilnassa maanpaossa toimivaa valkovenäläistä *European Humanities University* -yliopistoa (EHU) yhteistyössä muun muassa yksittäisten Pohjoismaiden, EU:n ja sen jäsenmaiden, Yhdysvaltojen sekä yksityisten lahjoittajien kanssa. Ministerineuvosto on jo jonkin aikaa hallinnoinut EU:n rahoittamaa *Civil Society Stability for Belarus* -hanketta (CSSB) ja omaa ohjelmaansa Itämeren alueen kansalaisjärjestöille Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunnan hyväksi. EU:n kanssa yhteistyössä hallinnoidaan myös *Open Europe Scholarship Scheme* -ohjelmaa (OESS), jonka tarkoituksena on varmistaa valkovenäläisille opiskelijoille koulutusmahdollisuus EU-maissa pääasiallisesti luonnontieteellisillä ja teknisillä aloilla.

Pohjoismaiden neuvosto on jo vuosien ajan kiinnittänyt erityistä huomiota Valko-Venäjän demokratiakehitykseen etenkin parlamentaarikkoyhteistyön keinoin, mutta myös Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintaa tukemalla. Pohjoismaiden neuvoston kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toimintaan liittyen.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminta vuodesta 2014 lähtien

Pohjoismaiden ministerineuvosto tukee toimintaa, jonka tavoitteena on edistää Valko-Venäjän demokraattista kehitystä. Kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämiseen tarkoitettun suoran tuen lisäksi yleistavoitetta voidaan toteuttaa lisäämällä yhteyksiä valkovenäläisten ja pohjoismaisten toimijoiden välille tietyillä osa-alueilla. Toiminnan kehittämisen puitteissa on välttämätöntä keskittyä tiettyihin aihealueisiin ja pyrkiä suoraan yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa synergian ja tehokkuuden varmistamiseksi ja päällekkäisten toimien välttämiseksi.

Toiminnan toteutuksen lähtökohtana ovat ihmisoikeudet, suvaitsevaisuus, tasa-arvo ja hyvä hallintotapa.

Toiminnan toteuttaminen

Pohjoismaiden yhteistyöministerieillä on päävastuu Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnasta sekä vastuu toiminnan yleisestä koordinoinnista.

Sihteeristö pyrkii koordinoimaan toimintaa tiiviissä yhteistyössä Pohjoismaiden ulkoministeriöiden kanssa sekä säännöllisessä yhteydessä Valko-Venäjän pohjoismaisten edustustojen sekä Minskissä sijaitsevien suurlähetystöjen ja järjestöjen kanssa ja etenkin EU-valtuuskunnan kanssa.

Lisäksi pyritään tiiviiseen yhteistyöhön sihteeristön ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Baltian maiden ja Luoteis-Venäjän-toimistojen kanssa konkreettisten aloitteiden kehittämisessä. Pohjoismaiden ministerineuvoston Vilnan-toimistolla on erityisasema ja keskeinen rooli toiminnassa ja sen kehittämisessä.

Myös Pohjoismaiden neuvoston kanssa käytävä vuoropuhelu on jatkossakin keskeisellä sijalla toiminnan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi.

Mikäli yhteistyötä kehitetään eri sektoreiden ja valkovenäläisten toimijoiden välillä, Pohjoismaiden ministerineuvoston alakohtaisten ministerineuvostojen ja virkamieskomiteoiden on varmistettava koordinointi tarvittavien valkovenäläisten kumppanuusjärjestöjen kanssa ja kannettava vastuu toiminnan konkreettisesta asiasisällöstä. Yhteistyötä tehdään näin ollen yhteistyöministerien hyväksymien suuntaviivojen mukaisesti, mutta alakohtaiset ministerineuvostot määrittelevät toiminnan yksityiskohtaisen sisällön.

Tällä hetkellä Pohjoismaiden ministerineuvoston käytettävissä olevat pääasialliset keinot Valko-Venäjän-toiminnan toteuttamiseksi ovat:

- Pohjoismaiden ministerineuvoston tuki EHU:lle
- Kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö niille suunnatun Pohjoismaiden ministerineuvoston tukiohjelman mukaisesti
- Raja-alue toiminta BEN-verkoston (Baltic Euroregional Network) puitteissa
- Pohjoismaiden kahdenvälisiin ohjelmiin liittyvä yhteistyö
- Tiedetyt yhteisrahoitetut aloitteet muiden toimijoiden, erityisesti Baltian maiden tai Puolan, kanssa
- Aloitteet yhteistyössä EU:n kanssa
- Aloitteet yhteistyössä muiden alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden, kuten Pohjoismaiden neuvoston, Itämeren neuvoston ja Euroopan neuvoston, kanssa
- Pohjoismaisten laitosten alaisuuteen kuuluvat aloitteet
- Pohjoisen ulottuvuuden kumppanuuden puitteissa tehtävät aloitteet, siinä määrin kuin Valko-Venäjä niihin osallistuu.

Toiminnan painopisteet

Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjällä tekemän työn pääpainopistealueet ovat:

- Valko-Venäjän demokraattisen yhteiskuntakehityksen edistäminen, johon sisältyy kansalaisyhteiskunnan, koulutuksen ja nuorten, tiedostusvälineiden ja toimittajien tukeminen sekä parlamentaarikkoyhteistyön tukeminen pääosin Pohjoismaiden neuvoston johdolla.
- Kansalaisyhteiskuntahankkeisiin keskittyvä raja-alueyhteistyö yleistavoitteena verkostointi ja kokemustenvaihto etenkin yhteistyössä muiden kansainvälisten ja kahdenvälisten toimijoiden kanssa. Lisäksi kulttuurialan yhteistyötä voidaan käyttää lisäämään maiden välisten yhteyksien määrää.
- Tuki ja osallistuminen ad hoc -pohjalta konkreettisten pohjoismaisten kahdenvälisen panostusten koordinointiin siinä laajuudessa kuin Pohjoismaat katsovat tästä olevan lisäarvoa.

Toiminnan rahoitus

Valko-Venäjän kumppanuusjärjestöiltä ei lähtökohtaisesti vaadita osarahoitusta kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseen pyrkivissä aloitteissa.

Rahoitukseen osallistuminen on kuitenkin mahdollisen toiminnan tärkeä arviointiperuste aloitetta arvioitaessa ja siihen tulee pyrkiä kaikkien aloitteiden osalta.

Toiminnan arviointi

Pohjoismaiden yhteistyöministereillä on vastuu Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnan kokonaisvaltaisesta arvioimisesta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toimintaa arvioidaan jatkuvasti. Yhteistyöministereille annetaan vuosittain lyhyt tilanneraportti, jossa arvioidaan käynnissä olevaa toimintaa ja mahdollisia uusia näkökulmia. Vuotuinen tilanneraportti toimii pohjana periaatteelliselle keskustelulle Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnan kehittämistä. Raportti toimitetaan lisäksi Pohjoismaiden ulkoministeriöihin sekä Pohjoismaiden neuvostolle. Vuosittaisen raportoinnin lisäksi yhteistyöministereille esitellään Valko-Venäjän-toimintaan liittyviä asioita tarpeen mukaan.

Profilointi

Valko-Venäjän-toimintaa profiloidaan Pohjoismaiden ministerineuvoston yleisten profilointi- ja viestintästrategioiden mukaisesti siinä määrin kun se on tarkoituksenmukaista ja tarpeellista ottaen erityisesti huomioon Valko-Venäjän olosuhteet ja Pohjoismaiden yleiset tavoitteet.